

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Από: Antigoni Tsagla (Panhellenic Medical Association) <pisinfo@pis.gr>
Αποστολή: Δευτέρα, 9 Μαρτίου 2020 1:31 μμ
Προς: FILIP WORK
Θέμα: FW: ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ
Συνημμένα: 14210 Μέσα Μαζικής Μεταφοράς - Κανόνες Υγιεινής.pdf; Εντατικοποίηση μέτρων υγιεινής Επιχειρήσεων.pdf; ΨΦΓ3465ΦΥΟ-ΩΞΩ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΓΙΑ ΚΟΛΥΜΒΗΤΙΚΕΣ ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ (2).pdf; Οδηγίες σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς του κορωνοϊού σε εκπαιδευτικές μονάδες-2.pdf

*Με εκτίμηση,
Αντιγόνη Τσάγκλα*

*Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος
Γραφείο Προέδρου
τηλ.: 2107258660 (εσωτερικό:1)
www.pis.gr, pisinfo@pis.gr*

From: ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ [mailto:gddy@moh.gov.gr]
Sent: Monday, March 09, 2020 1:27 PM
To: pisinfo@pis.gr
Cc: gddy@moh.gov.gr
Subject: FW: ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ

Σε συνέχεια του κάτωθι ηλεκτρονικού μας μηνύματος, σας αποστέλλουμε επιπλέον εγκύκλιο μας προς το Υπουργείο Παιδείας με θέμα «Οδηγίες σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις Σχολικές Μονάδες και φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες».

Βασιλική Καραούλη
Γενική Διευθύντρια Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής

Υπουργείο Υγείας
Αριστοτέλους 17
101 87 Αθήνα
Τηλ. (+30) 2132161612, (+30) 2132161613
Φαξ (+30) 2132161923
gddy@moh.gov.gr

From: ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ [mailto:gddy@moh.gov.gr]
Sent: Monday, March 09, 2020 12:40 PM
To: 'pisinfo@pis.gr'

Cc: 'gddy@moh.gov.gr'

Subject: ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ

Αξιότιμοι,

Κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας, σας αποστέλλουμε τις εγκυκλίους που εκδόθηκαν από την υπηρεσία μας την προηγούμενη εβδομάδα, αναφορικά με μέτρα πρόληψης για τον νέο κορωνοϊό (COVID -19), προς ενημέρωσή σας.

Με εκτίμηση

Βασιλική Καραούλη

Γενική Διευθύντρια Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής

Υπουργείο Υγείας

Αριστοτέλους 17

101 87 Αθήνα

Τηλ. (+30) 2132161612, (+30) 2132161613

Φαξ (+30) 2132161923

gddy@moh.gov.gr

_____ ESET Endpoint Security _____

This email was scanned, no threats were found.

email from: ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ to: 'pisinfo@pis.gr' with subject ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ - is OK

Detection engine version: 20967 (20200309)

<https://www.eset.com>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα 4-3-2020

Αριθμ. Πρωτ. Δ1δ/Γ.Π. οικ 14947

ΠΡΟΣ: 1. ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. Α΄ΒΑΘΜΟΥ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
2. ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 104 33
Πληροφορίες : ΤΜΗΜΑ Δ΄
Τηλέφωνο : 2132161352
FAX : 2132161907

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: Λήψη μέτρων προστασίας της Δημόσιας Υγείας στις κολυμβητικές δεξαμενές περιοχής ευθύνης σας

Σχετ: α) Η Γ1/443/73 (ΦΕΚ 87/τ.Β/24-1-73) Υγειονομική Διάταξη «Περί κολυμβητικών δεξαμενών μετά οδηγίων κατασκευής και λειτουργίας αυτών», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει
β) Η από 25-2-2020 (ΦΕΚ 42/τ.α/20) Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού»

Το Υπουργείο Υγείας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες εξελίξεις για τον περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού και για λόγους προστασίας και διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας αλλά και της υγείας των λουομένων στις κολυμβητικές δεξαμενές, επισημαίνει την ανάγκη άμεσης λήψης μέτρων αποφυγής διάδοσης του ιού στις εγκαταστάσεις των κολυμβητικών δεξαμενών που λειτουργούν στην περιοχή ευθύνης σας.

Για το λόγο αυτό εφιστά την προσοχή στους υπεύθυνους φορείς λειτουργίας των κολυμβητικών δεξαμενών σε ότι αφορά:

1. Την αυστηρή τήρηση όλων των όρων υγιεινής των χώρων των κολυμβητικών δεξαμενών, όπως αυτοί αναφέρονται στην σχετική ισχύουσα υγειονομική νομοθεσία (εξώστες θεατών, αποδυτήρια, καταιονητήρες, αποδυτήρια, νιπτήρες, κρήνες)
2. Την αυστηρή διασφάλιση της ποιότητας του νερού των κολυμβητικών δεξαμενών, η οποία θα πρέπει να είναι σύμφωνη με το άρθρο 15 της (α) σχετικής και η οποία θα βεβαιώνεται με τις απαιτούμενες δειγματοληψίες, η συχνότητα των οποίων συνιστάται να διπλασιασθεί (2 δείγματα τουλάχιστον ανά εβδομάδα) για τη χρονική περίοδο των επόμενων 4 μηνών (σχετ. β).

3. Το σύστημα ανακυκλοφορίας του νερού των κολυμβητικών δεξαμενών (άρθρο 16 της α. σχετικής), που θα πρέπει να ανανεώνεται συνεχώς καθ'όλη τη διάρκεια της λειτουργίας τους, με ρυθμό που εξασφαλίζει **την πλήρη ανανέωση του σε χρόνο όχι μεγαλύτερο των 4 ωρών** και σε ειδικές περιπτώσεις των 6 ωρών. Η ανανέωση πρέπει να επιτυγχάνεται είτε με συνεχή ροή νέου καθαρού νερού, είτε με ανακυκλοφορία του νερού των δεξαμενών μετά από προηγούμενο καθαρισμό και απολύμανση. Το σύστημα ανακυκλοφορίας-καθαρισμού-απολύμανσης του νερού θα λειτουργεί όλες τις ώρες χρησιμοποίησης των δεξαμενών και πέραν αυτών για τόσο χρόνο, όσος απαιτείται για την εξασφάλιση του νερού διαυγούς και κατάλληλου από μικροβιολογική άποψη.
4. Την **απολύμανση του νερού σε αυτές, η οποία είναι υποχρεωτική** σε όλες τις περιπτώσεις λειτουργίας κολυμβητικών δεξαμενών ως ρητά επιβάλλεται από το άρθρο 18 της (α) σχετικής.
5. Την **μέτρηση του υπολείμματος χλωρίου στο νερό** των κολυμβητικών δεξαμενών η οποία θα γίνεται χρωματογραφικά με τη μέθοδο DPD (Διαιθυλοπαραφαινυλοδιαμίνη) και θα κυμαίνεται αυστηρά μεταξύ 0,4 και 0,7 mg/l.
6. Την **αυστηρή καθαριότητα και το σχολαστικό καθαρισμό** των κολυμβητικών δεξαμενών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 20 της (α) σχετικής.

Τέλος η παρούσα εγκύκλιος κοινοποιείται σε όλες τις Υπηρεσίες Περιβαλλοντικής Υγιεινής των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας, οι οποίες παρακαλούνται όπως, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, **εντατικοποιήσουν** τους υγειονομικούς ελέγχους στις κολυμβητικές δεξαμενές περιοχών ευθύνης τους.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1) Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας και Κοιν. Μέριμνας όλων των ΠΕ της χώρας
Τμήματα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου
Έδρες τους
- 2) Δ/νσεις Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου ΠΕ της Περιφέρειας Αττικής
Έδρες τους
3. Όλες τις **Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας**
(με την παράκληση να ενημερώσουν τους Δήμους αρμοδιότητάς του)
4. Υπουργείο Τουρισμού
Γεν. Δ/ση Τουριστικής Πολιτικής
Λ. Αμαλίας 12 10557 ΑΘΗΝΑ

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Π. ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υπουργού Υγείας
2. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
3. Γραφείο Γεν. Δ/ντριας Δημ. Υγείας και Ποιότητας Ζωής
4. Δ1δ(4)

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ &
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ**

Αθήνα 28 /02/2020

Αρ. Πρωτ. Δ1γ/Γ.Π./οικ.14210

ΠΡΟΣ :

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 10433 Αθήνα
Πληροφορίες : Χερσκελετζάκη Μ.
Τηλέφωνο : 2132161346
Fax : 2132161907
e-mail : tyk@moh.gov.gr

1. **Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών**
Δ/ση Επιβατικών Μεταφορών
Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε
Τ.Κ. 15669 Παπάγος
*(με την παράκληση να ενημερωθούν
οι εποπτευόμενοι φορείς)*
2. **Όλες τις Περιφέρειες της χώρας**
Περιφερειακές Ενότητες
  - α. Δ/σεις Δημ. Υγείας & Κοιν.
Μέριμνας
Τμήματα Περιβαλλοντικής Υγιεινής
& Υγειονομικού Ελέγχου
Έδρες τους
  - β. Δ/σεις Υγειονομικού Ελέγχου &
Περιβαλλοντικής Υγιεινής
Έδρες τους

ΘΕΜΑ: « Μέσα Μαζικής Μεταφοράς – Τήρηση Κανόνων Υγιεινής»

Το Υπουργείο Υγείας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και λόγω της εποχικής αύξησης των κρουσμάτων ιογενούς αιτιολογίας, (εποχική γρίπη, COVID-19, κ.α) κρίνει σκόπιμο και απαραίτητο την υπενθύμιση βασικών κανόνων υγιεινής που πρέπει να τηρούνται σε όλα τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς στεριάς, θάλασσας και αέρα και στους επιβατικούς σταθμούς αυτών, με βασικό στόχο την προστασία και διασφάλιση της Ατομικής Υγείας επιβατών και εργαζομένων και κατ' επέκταση της Δημόσιας Υγείας.

Πιο συγκεκριμένα:

- ❖ Όλα τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς και όλοι οι χώροι των επιβατικών σταθμών να διατηρούνται πάντα καθαροί. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίδεται στην τήρηση τακτικού προγράμματος καθαρισμού και εφαρμογής απολύμανσης και όταν

κρίνεται αναγκαίο να διεξάγεται και έκτακτος καθαρισμός και εφαρμογή απολύμανσης. Τα σκευάσματα που θα χρησιμοποιούνται να είναι εγκεκριμένα από τον ΕΟΦ. Λόγω της ραγδαίας αύξησης των κρουσμάτων ιογενούς αιτιολογίας, **προτείνεται η εντατικοποίηση των προγραμμάτων καθαρισμού και απολύμανσης.**

- ❖ Σχολαστική καθαριότητα και απολύμανση πρέπει να εφαρμόζεται ιδιαίτερα στις χειρολαβές και τα στηρίγματα, από όπου κρατούνται οι επιβάτες, καθώς και στους διακόπτες ειδοποίησης στάσης.
- ❖ Να διενεργείται συχνός αερισμός των οχημάτων.
- ❖ Να εφαρμόζεται τακτικό πρόγραμμα καθαρισμού και απολύμανσης στα συστήματα αερισμού και κλιματισμού όλων των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς καθώς και σε όλους τους χώρους των επιβατικών σταθμών. Τα σκευάσματα που θα χρησιμοποιούνται να είναι εγκεκριμένα από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων.
- ❖ Όλες οι εσωτερικές επιφάνειες των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και των χώρων των επιβατικών σταθμών να διατηρούνται καθαρές και χωρίς φθορές, ώστε να αποτρέπεται η συγκέντρωση μικροοργανισμών και εντόμων υγειονομικής σημασίας, όπως π.χ. παρασίτων, μυκήτων, μυγών, κουνουπιών, κατσαρίδων κ.α., τα οποία δυνητικώς μπορούν να εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους για την Ατομική και τη Δημόσια Υγεία.
- ❖ Οι υπάρχοντες χώροι υγιεινής (τουαλέτες) να είναι εφοδιασμένοι με χαρτί υγείας, σαπούνι για την πλύση των χεριών και χαρτί για το στέγνωμα των χεριών.
- ❖ Για την αποφυγή εμφάνισης εντόμων και παρασίτων υγειονομικής σημασίας (κατσαρίδες, κουνούπια, μύγες, κοριοί, ψύλλοι, κ.α.) ή τρωκτικών, είναι απαραίτητο να πραγματοποιείται εντομοκτονία – μυοκτονία από εξειδικευμένο συνεργείο, με εγκεκριμένα σκευάσματα (όπως αυτά προβλέπονται και εγκρίνονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων).
- ❖ Σε περιπτώσεις που τα οχήματα χρησιμοποιούνται πέραν του σκοπού τους, για την εξυπηρέτηση έκτακτων αναγκών και γεγονότων, από τα οποία δύναται να επηρεαστεί δυσμενώς η Δημόσια Υγεία, απαιτείται η διενέργεια **έκτακτου** καθαρισμού, αερισμού και απολύμανσης αυτών, προτού δοθούν ξανά στην εκτέλεση των προγραμματισμένων δρομολογίων τους.
- ❖ Τέλος, υπενθυμίζουμε την εφαρμογή της αντικαπνιστικής νομοθεσίας στους χώρους των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

Οι Υγειονομικές Υπηρεσίες παρακαλούνται για τις ενέργειές τους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

Το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών παρακαλείται για την σχετική ενημέρωση των αρμόδιων εποπτευόμενων φορέων του.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Γεν. Δ/ση Βιώσιμης Φυτικής Παραγωγής
Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
Τμ. Φυτοπροστατευτικών & Βιοκτόνων Προϊόντων
Λεωφ. Συγγρού 150
Τ.Κ. 17176 Καλλιθέα

2. Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων

Δ/ση Αξιολόγησης Προϊόντων
Τμ. Βιοκτόνων
Μεσογείων 284
Τ.Κ. 15562 Χολαργός

**Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Π. ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γρ. Υπουργού Υγείας
2. Γρ. Υφυπουργού Υγείας
3. Γρ. Γεν. Γραμ. Δημόσιας Υγείας
4. Γρ. Προϊσταμένης Γεν. Δ/σης Δημ. Υγείας & Ποιότητας Ζωής
5. Δ/ση Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος

- να εξασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις τους πληρούν τις σχετικές απαιτήσεις υγιεινής όπως καθορίζονται στον Ε.Κ 852/2004, σε όλα τα στάδια παρασκευής, μεταποίησης, συσκευασίας, αποθήκευσης, μεταφοράς, διανομής, διακίνησης και προσφοράς προς πώληση ή διάθεσης αυτών με ή και ταυτόχρονη παροχή υπηρεσιών.
- να διασφαλίζουν την υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων που παράγουν ή διαχειρίζονται.
- να φροντίζουν για τα προγράμματα καθαρισμού – απολύμανσης και απεντόμωσης – μυοκτονίας της επιχείρησης καθώς και την υγιεινή και την εκπαίδευση του προσωπικού

Τονίζουμε ιδιαιτέρως ότι οι υγειονομικές υπηρεσίες θα πρέπει να ενημερώνουν τις επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος ώστε να υπάρχει υψηλός βαθμός ατομικής καθαριότητας των εργαζομένων και την κατά το δυνατό μέγιστη διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- 1.Γρ.Υπουργού Υγείας
- 2.Γρ. Υφυπουργού Υγείας
- 3.Γρ. Γεν. Γραμ. Δημόσιας Υγείας
4. Γρ. Γεν. Γραμ. Υγείας
6. Γρ. Γεν. Δ/ντριας Υπηρεσιών Υγείας
- 7.Γρ.Προισταμένης Γεν. Δ/σης Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής
- 8.Γρ. Τύπου
- 9.Δ/ση Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜ. ΥΓΕΙΑΣ**

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ Α'

Πληροφορίες: Ο. Παντελά
Ταχ. Διεύθυνση: Αριστοτέλους 19
Ταχ. Κώδικας: 101 87
Τηλέφωνο: 2132161325
FAX: 2132161907
Email: ddy@moh.gov.gr

Αθήνα 05/03/2020

Αρ. Πρωτ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 15447

**ΠΡΟΣ: Υπουργείο Παιδείας δια βίου Μάθησης
και Θρησκευμάτων
Γρ. Υπουργού
Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 - Μαρούσι
(Με την παράκληση να ενημερωθούν όλες οι σχολικές
μονάδες ευθύνης σας)**

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: «Οδηγίες σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις Σχολικές Μονάδες και φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες»

Σχετ.:

1. Το ΠΔ 121/2017 (ΦΕΚ 148 Α,) «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
2. Η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου με θέμα: «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού» (Α' 42/25-02-2020) άρθρο 1 παράγραφος 2.
3. Η με αρ. πρωτ. Δ1α/Γ.Π.οικ.4133/23-01-2020 Εγκύκλιος της Δνσης Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος με θέμα: «Οδηγίες σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς της γρίπης στις Σχολικές Μονάδες και φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες» (ΑΔΑ: ΨΠΗΗ465ΦΥΟ-ΑΒΕ)
4. Οδηγίες του CDC σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς λοίμωξης από το νέο κορωνοϊό COVID-19 στα σχολεία, τους φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες φροντίδας παιδιών. (Interim Guidance Programs and K-12 Schools/CDC)
5. Το με αρ. πρωτ. 685/16-01-20 έγγραφο του ΕΟΔΥ και η λοιπή σχετική αλληλογραφία.
6. Οδηγίες του ΕΟΔΥ σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς λοίμωξης από το νέο κορωνοϊό COVID-19 στα σχολεία και φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες, οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του και συνεχώς επικαιροποιούνται.

Η παρούσα εγκύκλιος έχει ως σκοπό την ενημέρωση των εκπαιδευτικών, όλων των εργαζομένων και των μαθητών των σχολείων Α'βάθμιας και Β'βάθμιας εκπαίδευσης, όλων των Φροντιστηρίων και γενικότερα των πάσης φύσεως εκπαιδευτικών μονάδων της χώρας σε ό,τι αφορά τα συμπτώματα του κορωνοϊού COVID-19, τις απαραίτητες ενέργειες σε περίπτωση εμφάνισης κρούσματος και τα προληπτικά μέτρα κατά της διασποράς του ιού.

Οι **κορωνοϊοί** είναι μία ομάδα ιών που συνήθως προκαλούν αναπνευστικές λοιμώξεις με ποικίλη σοβαρότητα στον άνθρωπο και στα ζώα. Εκτιμάται ότι περίπου το ένα τρίτο των λοιμώξεων ανώτερου αναπνευστικού στον άνθρωπο μπορεί να προκαλείται από κορωνοϊούς. Ο κορωνοϊός COVID-19 είναι στέλεχος που απομονώνεται για πρώτη φορά από τον άνθρωπο.

Με βάση τα διαθέσιμα επιδημιολογικά δεδομένα, φαίνεται ότι ο κορωνοϊός COVID-19 πιθανότατα μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο μέσω σταγονιδίων που αποβάλλονται από άτομο που νοσεί, μέσω βήχα ή πταρμού ή με άμεση ή έμμεση επαφή με εκκρίσεις αναπνευστικού (δηλαδή μέσω μολυσμένων χεριών). Ο χρόνος επώασης της νόσου, υπολογίζεται σε 2-14 ημέρες με μέσο χρόνο επώασης τις 5 ημέρες (σχετ. 6).

Ομάδες αυξημένου κινδύνου για βαριά νόσηση από τον κορωνοϊό COVID-19 αποτελούν άνθρωποι με ηλικία άνω των 60 ετών ή με υποκείμενα νοσήματα, όπως υπέρταση, σακχαρώδη διαβήτη, καρδιακή νόσο, χρόνια αναπνευστική πνευμονοπάθεια, νοσογόνο παχυσαρκία, χρόνια νεφροπάθεια, δρεπανοκυτταρική αναιμία (και άλλες αιμοσφαιρινοπάθειες), μεταμόσχευση οργάνων, ανοσοκαταστολή και καρκίνο. Η νόσος στα παιδιά είναι σχετικά σπάνια και ήπιας μορφής.

Α. Κλινική συμπτωματολογία του κορωνοϊού COVID-19

Η κλινική συμπτωματολογία του κορωνοϊού COVID-19 περιλαμβάνει:

- Πυρετό
- Βήχα
- Πονόλαιμο
- Μυαλγίες
- Αρθραλγίες
- Αίσθημα κόπωσης
- Δύσπνοια
- Διάρροια και εμέτους (σπανιότερα)

Β. Ειδικά προληπτικά μέτρα για την αποφυγή ενδεχόμενης διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις εκπαιδευτικές μονάδες.

Μέλη της εκπαιδευτικής μονάδας (π.χ. μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές, εργαζόμενοι, κλπ.) με ιστορικό ταξιδιού σε περιοχές με συνεχιζόμενη μετάδοση του ιού ή ιστορικό στενής επαφής με επιβεβαιωμένο κρούσμα λοίμωξης από τον κορωνοϊό COVID-19, εντός των προηγούμενων 14 ημερών, οι οποίοι είναι ασυμπτωματικοί, συστήνεται να περιορίσουν τις επαφές τους, να απέχουν από τα μαθήματα ή την εργασία τους, μέχρις ότου παρέλθουν τουλάχιστον 14 ημέρες από την ημερομηνία επιστροφής τους από το ταξίδι ή την ημερομηνία τελευταίας στενής επαφής τους με επιβεβαιωμένο κρούσμα λοίμωξης από τον κορωνοϊό COVID-19 και να παρακολουθούν στενά την υγεία τους.

Μέλη της εκπαιδευτικής μονάδας με ιστορικό ταξιδιού σε περιοχές με συνεχιζόμενη μετάδοση του ιού ή ιστορικό στενής επαφής με επιβεβαιωμένο κρούσμα λοίμωξης από τον κορωνοϊό COVID-19, εντός των προηγούμενων 14 ημερών, που εμφανίζουν οποιοδήποτε σύμπτωμα λοίμωξης αναπνευστικού (π.χ. πυρετό, βήχα, δύσπνοια, κλπ.), θα πρέπει άμεσα να επικοινωνήσουν με τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ: τηλ. 2105212054) και να αναφέρουν το περιστατικό, ώστε να λάβουν άμεσα τις σχετικές οδηγίες για την αποφυγή και τον περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού.

Σε περίπτωση εμφάνισης επιβεβαιωμένου κρούσματος κορωνοϊού COVID-19 στην εκπαιδευτική μονάδα, η εκπαιδευτική μονάδα υποχρεούται σε προσωρινή αναστολή της λειτουργίας της σαν επιβολή προληπτικού μέτρου, μετά από Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) των Υπουργών Παιδείας & Θρησκευμάτων και Υγείας, η οποία θα δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σύμφωνα με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου με θέμα: «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού» (ΦΕΚ Α' 42/25.02.2020), άρθρο 1, παρ. 2.

Γ. Απαραίτητες ενέργειες σε περίπτωση εκδήλωσης συμπτωμάτων κορωνοϊού COVID-19 από παιδί ή εργαζόμενο στην εκπαιδευτική μονάδα:

Παιδιά που εμφανίζουν τα προαναφερόμενα συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19 αναμένουν σε χώρο όπου δε θα έρχονται σε επαφή με άλλα άτομα και ειδοποιείται από την εκπαιδευτική μονάδα άμεσα ο ΕΟΔΥ ώστε να παράσχει τις απαραίτητες οδηγίες, οι οποίες πρέπει να ακολουθούνται πιστά. Ο χώρος όπου παρέμεινε το παιδί πρέπει να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται, μετά την αποχώρησή του, από το προσωπικό καθαριότητας που θα χρησιμοποιεί γάντια και στολή εργασίας με κοινά καθαριστικά,

δηλ. υγρό σαπουνι και νερό ή διάλυμα χλωρίνης 10% (1 μέρος χλωρίνης αραιωμένο σε 10 μέρη νερού) ή αλκοολούχο αντισηπτικό.

Προσοχή, ποτέ δεν αναμειγνύονται δύο διαφορετικά απολυμαντικά ή καθαριστικά.

Δ. Προληπτικά μέτρα κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις Εκπαιδευτικές Μονάδες

Τα προληπτικά μέτρα κατά της διασποράς κορωνοϊού COVID-19 περιλαμβάνουν αφενός οδηγίες ατομικής υγιεινής και αφετέρου οδηγίες καθαρισμού και απολύμανσης χώρων, επιφανειών και αντικειμένων. Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να ακολουθούν τις οδηγίες ατομικής υγιεινής και ταυτόχρονα να φροντίζουν ώστε οι οδηγίες αυτές να τηρούνται και από τα παιδιά. Οι οδηγίες καθαρισμού και απολύμανσης απευθύνονται σε όλο το προσωπικό, αλλά ιδιαίτερα στο βοηθητικό προσωπικό (π.χ. καθαρίστριες). Το προσωπικό καθαριότητας θα πρέπει να εξασφαλίζει με την επιτήρηση των προϊσταμένων της εκάστοτε σχολικής μονάδας, την τήρηση των κανόνων υγιεινής που προβλέπονται στην παρούσα εγκύκλιο.

1. Οδηγίες ατομικής υγιεινής:

- Αποφυγή επαφής χεριών με τα μάτια, τη μύτη και το στόμα για τη μείωση του κινδύνου μόλυνσης από τον ιό.
- Αποφυγή κοινής χρήσης των μολυβιών, των στυλό, των μαρκαδόρων και άλλων προσωπικών αντικειμένων.
- Σε βήχα ή φτέρνισμα, κάλυψη της μύτης και του στόματος με το μανίκι στο ύψος του αγκώνα ή με χαρτομάντιλο. Το χρησιμοποιημένο χαρτομάντιλο πρέπει να απορρίπτεται αμέσως μετά τη χρήση τόσο από τα παιδιά όσο και από το προσωπικό μέσα στους κάδους απορριμμάτων.
- Απαγορεύεται τα παιδιά να πίνουν νερό απευθείας από τη βρύση με το στόμα.
- Τακτικό πλύσιμο των χεριών των παιδιών και των εργαζομένων με υγρό σαπουνι και νερό για τουλάχιστον 20 δευτερόλεπτα. Ακολουθεί προσεκτικό στέγνωμα των χεριών με χάρτινες χειροπετσέτες μιας χρήσης οι οποίες θα απορρίπτονται στους κάδους απορριμμάτων. Η διαδικασία πλυσίματος των χεριών περιγράφεται εικονογραφημένη στο Παράρτημα Γ.

Τα παιδιά και οι εργαζόμενοι στην εκπαιδευτική μονάδα μπορούν εναλλακτικά να χρησιμοποιούν αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα (περιεκτικότητας 70% σε αλκοόλη) ή

χαρτομάντιλα με αλκοόλη. Συνιστάται καλό τρίψιμο των χεριών μέχρι το αντισηπτικό να στεγνώσει. Το μπουκάλι με το αλκοολούχο διάλυμα (με αντλία έγχυσης και βάση) πρέπει να βρίσκεται σε κάθε αίθουσα διδασκαλίας, κοντά στην έξοδο και να χρησιμοποιείται υπό την εποπτεία του εκπαιδευτικού της τάξης.

Τα χέρια πρέπει να πλένονται καλά οπωσδήποτε πριν τη λήψη τροφής.

Οι παραπάνω οδηγίες πρέπει να τηρούνται αυστηρά και από το προσωπικό των κυλικείων.

2. Οδηγίες καθαρισμού και απολύμανσης:

- Συστηματικός και επαρκής αερισμός όλων των χώρων κυρίως στα διαλείμματα.
- Πέρα από τις συνήθεις εργασίες καθαρισμού, χρειάζεται συχνός καθαρισμός των λείων επιφανειών που χρησιμοποιούνται συχνά (π.χ. πόμολα, χερούλια, κουπαστή από σκάλες ή κιγκλίδωμα, βρύσες κλπ) με κοινά καθαριστικά, δηλαδή υγρό σαπούνι και νερό, ή διάλυμα οικιακής χλωρίνης 10% (1 μέρος οικιακής χλωρίνης αραιωμένο σε 10 μέρη νερό) ή αλκοολούχο αντισηπτικό. Σημειώνεται ότι οι εργασίες καθαρισμού πρέπει να γίνονται με χρήση γαντιών και στολή εργασίας.
- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στον καθαρισμό των αντικειμένων και των επιφανειών με τις οποίες ήρθε σε επαφή άτομο που εμφάνισε συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19.
- Οι πλαστικές σακούλες των κάδων, όταν γεμίζουν, πρέπει να δένονται σφικτά και να απομακρύνονται αμέσως. Τονίζεται ότι, το προσωπικό όταν καθαρίζει θα πρέπει να φοράει γάντια και στολή εργασίας. Τα γάντια μετά τη χρήση τους πρέπει να απορρίπτονται αμέσως στις πλαστικές σακούλες των κάδων απορριμμάτων και να μη γίνονται προσπάθειες καθαρισμού τους, πχ. πλύσιμο των γαντιών μιας χρήσης και επαναχρησιμοποίησή τους.
- Επισημαίνεται ότι, η χρήση γαντιών μια χρήσης δεν αντικαθιστά σε καμιά περίπτωση το πλύσιμο των χεριών.

Ε. Περιγραφή προληπτικών δράσεων

1. Έλεγχος του συστήματος ύδρευσης και αποχέτευσης, ώστε να αποκατασταθούν άμεσα τυχόν βλάβες.
2. Μέριμνα ώστε οι νιπτήρες στις τουαλέτες και στο προαύλιο να διαθέτουν πάντα φιάλη με υγρό σαπούνι και χάρτινες πετσέτες μιας χρήσης, οι οποίες πρέπει να

- απορρίπτονται σε κάδους που θα είναι δίπλα στους νυπτήρες.
3. Μέριμνα ώστε όλοι οι κάδοι απορριμμάτων να διαθέτουν ποδοκίνητο καπάκι και να περιέχουν πλαστική σακούλα μιας χρήσης.
  4. Επιμελής και συχνός καθαρισμός των αντικειμένων κοινής χρήσης (πχ. μπάλες, σκυτάλες, πληκτρολόγιο και ποντίκι των ηλεκτρονικών υπολογιστών κ.α.).
  5. Ειδικά για τις εκπαιδευτικές μονάδες που χρησιμοποιούν λεωφορεία μεταφοράς, πρέπει να υπάρχει μέριμνα τόσο για τον επαρκή αερισμό όσο και για την καθαριότητα των οχημάτων πριν και μετά την επιβίβαση των παιδιών.

Ακολουθούν Παραρτήματα που αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της παρούσης.

Το Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Υπουργείου Υγείας καλείται όπως εκδώσει Δελτίο Τύπου, προκειμένου να ενημερώσει σχετικά όλα τα έντοπα και ηλεκτρονικά μέσα.

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Π. ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γρ. Υπουργού
2. Γρ. Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
3. Γρ. Γεν. Δ/ντριας Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής
4. Δ/νση Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος

Παράρτημα Α**ΥΛΙΚΟ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ¹**

- Θερμόμετρα (μη υδραργυρικά, π.χ. ψηφιακά μασχάλης) ή ταινίες θερμομέτρησης.
- Χάρτινες χειροπετσέτες μιας χρήσης
- Γάντια μιας χρήσης
- Πλαστικές σακούλες για την απόρριψη των χρησιμοποιημένων μέσων ατομικής προστασίας και των χαρτομάντιλων ή για τη συλλογή μολυσμένων αντικειμένων που πρέπει να πλυθούν ή να απολυμανθούν.
- Πλαστικά ποτήρια μιας χρήσης.
- 1. Μπουκάλια με αλκοολούχο διάλυμα με αντλία έγχυσης και βάση. Το αλκοολούχο διάλυμα να έχει άδεια ΕΟΦ, περιεκτικότητα αλκοόλης ή μίγματος αλκοολών (αιθανόλη, ισοπροπανόλη ή προπανόλη) με άθροισμα 70% και πιστοποίηση CE
- Απολυμαντικά για χώρους και επιφάνειες (π.χ. οικιακή χλωρίνη) και απολυμαντικά για αντικείμενα που εξατμίζονται εύκολα (π.χ. οινόπνευμα)

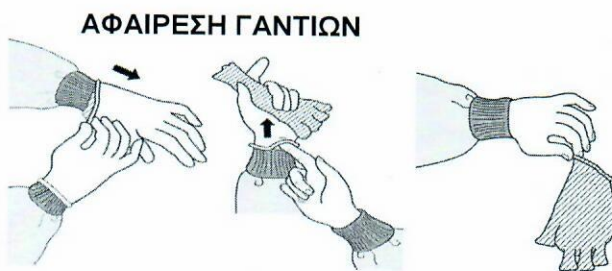
Προσοχή πρέπει να δοθεί στη φύλαξη των αλκοολούχων διαλυμάτων και των φαρμάκων, ώστε να μην είναι προσιτά στα παιδιά.

---

¹ Πέραν του υγειονομικού υλικού που περιέχεται στο κτυίο Α΄ Βοηθειών, το οποίο πρέπει να διαθέτει κάθε εκπαιδευτική μονάδα.

Παράρτημα Β**ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕΣΟΥ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (ΜΑΠ)**

- Το προσωπικό όταν καθαρίζει, θα πρέπει να φοράει γάντια μιας χρήσης.
- Τα γάντια μετά την χρήση τους, πρέπει να απορρίπτονται αμέσως στις πλαστικές σακούλες των κάδων απορριμμάτων. Δεν πρέπει να γίνονται προσπάθειες καθαρισμού τους, π.χ. πλύσιμο των γαντιών μια χρήσης και επαναχρησιμοποίησή τους.
- Τονίζεται ότι η χρήση γαντιών μιας χρήσης δεν αντικαθιστά σε καμία περίπτωση το σχολαστικό πλύσιμο των χεριών.

Πηγή : ΕΟΔΥ

Με γυμνό χέρι δεν αγγίζουμε την εξωτερική επιφάνεια των γαντιών

Παράρτημα Γ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΛΥΣΙΜΑΤΟΣ ΧΕΡΙΩΝ

Παράρτημα Δ

Συνιστώμενες ενέργειες προετοιμασίας Νηπιαγωγείων για την αντιμετώπιση επιδημίας κορωνοϊού COVID-19 πέραν των οριζόμενων στα επιμέρους κεφάλαια της παρούσης.

Προκαθορισμός ιδιαίτερου χώρου παραμονής του νηπίου που θα εμφανίσει συμπτώματα γρίπης μέχρι να το παραλάβουν οι γονείς τους.

Επιπλέον μέτρα ατομικής υγιεινής

- Μέριμνα ώστε στους χώρους ξεκούρασης των νηπίων καθώς και στον προκαθορισμένο χώρο παραμονής νηπίων που θα εμφανίσουν συμπτώματα γρίπης, να χρησιμοποιούνται μόνο χαρτοσέντονα μιας χρήσης.
- Ιδιαίτερη προσοχή στο πλύσιμο των χεριών πρέπει να δίνει το προσωπικό των νηπιαγωγείων σε περιπτώσεις όπως:
  - πριν και μετά τη χορήγηση των γευμάτων.
  - μετά τον καθαρισμό της μύτης και του στόματος του κάθε παιδιού.
  - μετά τον καθαρισμό επιφανειών λερωμένων με εκκρίσεις (σάλιο κ.α.) και την υποβοήθηση του κάθε παιδιού στην τουαλέτα.
- Η χρήση χαρτομάντηλων μιας χρήσης εμποτισμένων με αλκοόλη ή εναλλακτικά η χρήση του αλκοολούχου διαλύματος, η οποία πρέπει να γίνεται υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών για την αποφυγή κατάποσής του.
- Η αποφυγή κοινής χρήσης των μολυβιών, στυλό, μαρκαδόρων και άλλων προσωπικών αντικειμένων.
- Προσεκτικός και συχνός καθαρισμός των παιχνιδιών του νηπιαγωγείου με υγρό σαπούνι και νερό ή απολυμαντικό που εξατμίζεται εύκολα (π.χ. οινόπνευμα).
- Η αποφυγή χρήσης παιχνιδιών από μαλακά υλικά, λόγω της αδυναμίας καλού καθαρισμού τους.

Κάλυψε με χαρτομάντιλο τη μύτη και το στόμα σου, όταν φτερνίζεσαι ή βήχεις.

Πηγή : CDC

Καλό, σωστό και συχνό πλύσιμο των χεριών σου.